

ეთნიკური უმცირესობები და COVID-19

ნინო ქევხიშვილი¹

¹ სოციალურ და პოლიტიკურ მეცნიერებათა ფაკულტეტი, ივანე ჯავახიშვილის სახელობის თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტი

აბსტრაქტი

ჯანმრთელობაზე ზრუნვის უთანასწორობას ეთნიკურ უმცირესობებში მრავალი ფაქტორი უწყობს ხელს, მათ შორის შეზღუდული სოციალური მხარდაჭერა, მწირი ცნობიერება ჯანდაცვის სისტემებზე, დაბალი სოციალურ-ეკონომიკური მდგომარეობა, ჯანმრთელობის გაუარესების შემთხვევები და ხელმისაწვდომობის ნაკლებობა. ზრუნვაზე ხელმისაწვდომობა და ენობრივი ბარიერები არის მთავარი პრობლემა, რადგან ეთნიკურ უმცირესობებს ხშირად მნიშვნელოვან საკითხებზე ნაკლებად აწვდიან ინფორმაციას მშობლიურ ენაზე, შესაბამისად ისინი რჩებიან ინფორმაციულ ვაკუუმში, რაც ხდება მათი ზოგადი მდგომარეობის გაუარესების მიზეზი. ნაშრომში განხილულია ეთნიკური უმცირესობების მდგომარეობა COVID-19-ის დროს, თუ რა გააკეთეს ქვეყნებმა ეთნიკური უმცირესობებისათვის საჭირო ინფორმაციის დეტალურად მიწოდებისათვის, მათი სოციალურ-ეკონომიკური ფაქტორების გათვალისწინებით, რამდენად მოხერხდა ამ თემებისათვის სრულფასოვანი დახმარების გაწევა. მათ შორის, განხილულია საქართველოში არსებული ვითარება, თუ რა გაკეთდა ეთნიკური უმცირესობებისათვის და რა რეკომენდაციების გათვალისწინება მნიშვნელოვანი. გამოკვეთილია სოციალური მუშაობის როლი პანდემიის დროს ეთნიკური უმცირესობებისათვის სრულფასოვანი ცხოვრების ტემპის შენარჩუნებისა და მნიშვნელოვანი ინფორმაციის მიწოდების მხრივ.

საკვანძო სიტყვები: ეთნიკური უმცირესობები, COVID-19, სოციალური მუშაობა, ჯანმრთელობაზე ზრუნვა

ციტირება: ნინო ქევხიშვილი. ეთნიკური უმცირესობები და COVID-19. ჯანდაცვის პოლიტიკა, ეკონომიკა და სოციოლოგია, 2022; 6

Ethnic Minorities and COVID-19

Nino Kevkhishvili¹

¹ Faculty of Social and Political Sciences, Ivane Javakhishvili Tbilisi State University, Tbilisi, Georgia

Abstract

Many factors contribute to health care disparities among ethnic minorities, including limited social support, poor awareness of health care systems, low socioeconomic status, incidence of poor health, and lack of access. Access to care and language barriers are a major problem, as ethnic minorities are often given less information about important issues in their native language, leaving them in an information vacuum that worsens their general condition. The paper discusses the situation of ethnic minorities during COVID-19, what the countries have done to provide the necessary information for ethnic

minorities in detail, taking into account their socio-economic factors, to what extent it was possible to provide full assistance to these communities. Among them, the current situation in Georgia is discussed, what has been done for ethnic minorities and what recommendations are important to consider. The role of social work in terms of maintaining a full-fledged life pace and providing important information for ethnic minorities during the pandemic is highlighted.

Keywords: Ethnic minorities, COVID-19, social work, health care.

Quote: Nino Kevkhishvili. Ethnic minorities and COVID-19. Health Policy, Economics and Sociology, 2022; 6.

შესავალი

მსოფლიოს სხვადასხვა ქვეყანაში ჩატარებულმა კვლევებმა აჩვენა, რომ მიგრანტები და ეთნიკური თუ ეროვნული უმცირესობები ყველაზე მძაფრად განიცდიან პანდემიისგან გამოწვეულ არასახარბიელო შედეგებს. რისკის ფაქტორები დიდწილად დაკავშირებულია სოციალურ და ეკონომიკურ უთანასწორობასთან, კერძოდ:

➤ *დასაქმების ტიპი:* ეთნიკური და ეროვნული უმცირესობები ძირითადად დასაქმებულნი არიან ისეთ ადგილას, სადაც ნაკლებადაა შესაძლებელი სოციალური დისტანციისა და სხვა რეკომენდაციების დაცვა;

➤ *საცხოვრებელი პირობები:* უმცირესობათა ჯგუფების უმეტესი ნაწილი ცხოვრობს სოციალურ-ეკონომიკურად დაუცველ და უფრო მჭიდროდ დასახლებულ ადგილებში, რაც თავისთავად ზრდის ინფექციის ადვილად გავრცელების შესაძლებლობას;

➤ *საერთო ჯანმრთელობა:* დასაქმების ტიპი და საცხოვრებელი პირობები ხშირად უარყოფით გავლენას ახდენს მათი ჯანმრთელობის მდგომარეობაზე (Janke, 2021)

ცხადია, ინფექციის გავრცელებაზე უფრო დიდ გავლენას სოციალურ-ეკონომიკური ფაქტორები ახდენს და არა ეთნიკური თუ ეროვნული განსხვავებულობა. თუმცა, ენობრივი ბარიერი და ჯანმრთელობის დაცვის სერვისებზე ინფორმაციის განსხვავებული ხელმისაწვდომობა, რა თქმა უნდა, ზრდის ეთნიკური და ეროვნული უმცირესობებისათვის დაავადების რისკებს (Thurau, 2021)

საქართველოში ეთნიკურ უმცირესობათა მდგომარეობის გაუმჯობესებისა და მათთვის უსაფრთხო, ჰარმონიული და სამართლიანი გარემოს შექმნის მიზნით 2005 წელს შემოღებულ იქნა ინსტიტუციური მიდგომა ეთნიკური უმცირესობების სამოქალაქო ინტეგრაციის კუთხით. საქართველომ შეიმუშავა პოლიტიკა, რომლის მიზანი დაფუძნებულია ეთნიკური უმცირესობების პატივისცემის პრინციპებს და მათივე უფლებების რეალიზაციისთვის შესაბამისი პირობების შექმნას. 2009 წელს, ასევე შეიქმნა ტოლერანტობისა და სამოქალაქო ინტეგრაციის სახელმწიფო კონცეფცია. 2015 წელს დამტკიცდა სამოქალაქო თანასწორობისა და ინტეგრაციის სახელმწიფო სტრატეგია. აღნიშნული სტრატეგიები და სამოქმედო გეგმები წარმოადგენს მნიშვნელოვან ინსტრუმენტებს ქვეყნის სამოქალაქო ინტეგრაციის პოლიტიკის წარმატებით განხორციელებისთვის (ამირეჯიბი & გაბუნია, 2021).

COVID-19-ის პანდემიამ თითოეულ ქვეყანაში შეცვალა სიტუაცია და აუცილებელი გახდა სხვა, მნიშვნელოვანი ღონისძიებების გატარება, რომელთა მეშვეობითაც მაქსიმალურად იქნებოდა დაცული მოქალაქეთა ჯანმრთელობა. საინტერესოა ის ფაქტი, რომ ეთნიკური უმცირესობები ამ მხრივ ზოგ ქვეყანაში უკანა პლანზე აღმოჩნდნენ, რადგან შეიქმნა ენობრივი ბარიერი, რაც ართულებდა ინფორმაციის გავრცელებას, საპრობლემო გახდა მათი სოციალურ-ეკონომიკური მდგომარეობა და სხვ.

კვლევის მიზანია პანდემიის პერიოდში ეთნიკურ უმცირესობათა სფეროში არსებული გამოწვევების შესწავლა, წამოჭრილი სირთულეების გაანალიზება, როგორც ადგილობრივ, ასევე

საერთაშორისო კონტექსტში. აგრეთვე, სოციალური სამუშაოსა და სოციალური მუშაკის უნივერსალური როლის გამოკვეთა მოცემულ სფეროში.

მეთოდოლოგია

კვლევისათვის გამოყენებულ იქნა მეორეული მონაცემების ანალიზი, რომელთა საშუალებითაც შეიძლება საკვლევი თემის შესახებ სრულყოფილი ინფორმაციის მიღება. გამოყენებული ლიტერატურის ანალიზი საშუალებას იძლევა უკეთესად განიხილოს პანდემიის ზეგავლენის ეფექტი ეთნიკურ უმცირესობათა უფლებებზე და შესაბამისად გამოიკვეთოს COVID-19-ის დროს წამოჭრილი რისკები. ნაშრომში, მეორეული მონაცემების ანალიზის მეთოდით, დამუშავებულა ისეთი დოკუმენტები, როგორებიცაა: საერთაშორისო და ადგილობრივი დოკუმენტები, საერთაშორისო და ადგილობრივი კანონმდებლობა.

საერთაშორისო კანონმდებლობა და პრაქტიკა პანდემიის პერიოდში

პანდემიის დროს ეთნიკური უმცირესობებისათვის გარკვეული პრობლემების აღმოსაფხვრელად და მათთვის მდგომარეობის შესამსუბუქებლად ქვეყნებმა მიიღეს გარკვეული ზომები. კერძოდ: უმცირესობათა უნიკალური მახასიათებლების, საჭიროებების, კულტურისა და ქცევის გათვალისწინებით (მაგალითად თემის სიმჭიდროვე, ოჯახების ერთად ცხოვრება) ისრაელში ცალსახად მეტი რისკის წინაშე აღმოჩნდნენ ეთნიკური და რელიგიური უმცირესობები. ქვეყანაში ულტრა-მართლმადიდებლური ებრაული თემი და არაბული მოსახლეობა არის ყველაზე მეტად გავრცელებული უმცირესობათა ჯგუფები, რომლებიც მთლიანი მოსახლეობის 12%-სა და 20%-ს შეადგენენ. 2020 წლის მარტში ულტრა-მართლმადიდებელი ებრაელებით დასახლებული ქალაქი გახდა COVID-19-ის გავრცელების კერა, რამაც მთავრობა აიძულა სწორედ ამ უმცირესობათა ჯგუფებისათვის შეემუშავებინა გაკრვეული სტრატეგია, რომლის დახმარებითაც შესაძლებელი გახდებოდა უმცირესობათა ჯგუფებისათვის პანდემიის მავნებლობის შესახებ ზუსტი ინფორმაციის მიწოდება (Waitzberg, et al., 2020). მთავრობის მიერ გატარდა 3 ძირითადი ღონისძიება, კერძოდ:

❖ ულტრა-მართლმადიდებლური საზოგადოების ხელმძღვანელობას შორის ნდობის მოპოვება და ამით მათთან თანამშრომლობის დაწყება. მაგალითად: ინფორმაციის მიწოდება ჰიგიენისა და დისტანციის დაცვის აუცილებლობის შესახებ. ამას გარდა, სამოქალაქო საზოგადოების არსებული ქსელები და სტრუქტურები, როგორცაა დამხმარე და საქველმოქმედო ორგანიზაციები, დაკომპლექტდნენ, რათა უზრუნველყოფილი ყოფილიყო უმცირესობათა ჯგუფებისათვის იმ სერვისებისა და საქონლის (საკვები, წამლები) მიწოდება, რომლებიც მნიშვნელოვან როლს თამაშობენ პანდემიის გავრცელების რისკის შემცირების თვალსაზრისით;

❖ უმცირესობათა ჯგუფებს შორის დიაგნოსტიკური ტესტირების გაზრდა, ინფექციის მქონე პირების იზოლაცია და მოხუცების ევაკუაცია მთავრობის მიერ დაქირავებულ სასტუმროებში;

❖ იმ ქალაქებისა და დაბების კარანტინი, სადაც ინფექციის მაღალი მაჩვენებელი ფიქსირდებოდა. ამრიგად, 2020 წლის 1 აპრილს მთავრობამ დაამტკიცა სპეციალური რეგულაციები უმცირესობათა იმ ჯგუფებისათვის, რომელთა საცხოვრებელ ტერიტორიაზეც ინფექციის მაღალი მაჩვენებელი ფიქსირდებოდა.

ამერიკის შეერთებულ შტატებში დიდი ყურადღება ექცევა ვაქცინაციის სამართლიან მიწოდებას, სწორედ ეროვნული და ეთნიკური უმცირესობების ინტერესების დასაცავად, დაავადებათა კონტროლისა და პრევენციის ცენტრის მიერ გამოიკვეთა ის ძირითადი ფაქტორები, რომელთა დახმარებითაც უმცირესობათა ჯგუფებში იზრდება ვაქცინაციისადმი ინფორმირებულობა და შესაბამისად, ვაქცინირებულთა რიცხვი, კერძოდ: მკაფიო და ზუსტი ინფორმაციის მიწოდება COVID-19-ისა და ვაქცინაციის უპირატესობის შესახებ (ვაქცინაციის სარგებლიანობისა და პანდემიის დროს მისი საჭიროების დეტალური ანალიზი); მუდმივად დასმულ კითხვებზე პასუხების გავრცელება სხვადასხვა ენაზე, რათა ყველასათვის იყოს

გასაგები; საზოგადოების საჭიროებების გამოკვეთა ვაქცინაციის დროს და საჭიროებებზე ადაპტირებული სტრატეგიის შემუშავება (Centers for Disease Control and Prevention, 2021).

იმის მიუხედავად, რომ ინფექციით გამოწვეულმა ავადობამ და სიკვდილიანობამ პირველ რიგში მოიცვა ის ადამიანები, რომლებსაც აქვთ ქრონიკული დაავადებები, მეტად დაცულები არ აღმოჩნდნენ უმცირესობათა ჯგუფების წარმომადგენლები. მიგრანტები და ლტოლვილები განსაკუთრებულ გამოწვევებს აწყდებიან COVID-19-ის კრიზისთან დაკავშირებით, როგორცაა ინფორმაციის ნაკლები ხელმისაწვდომობა, სამედიცინო დახმარების სერვისებზე წვდომის ნაკლებობა და სხვა. უფრო მეტიც, იმ ადამიანებს, რომლებსაც არ გააჩნიათ საბუთი, ნაკლებად ახერხებენ ჯანმრთელობის მდგომარეობის შემოწმებას, საჭირო მკურნალობის მიღებას (Burton-Jeangros, და სხვ., 2020).

მნიშვნელოვანია ასევე ლტოლვილების საცხოვრებელი პირობები, მათი სამუშაო გარემო, რომელიც ძირითადად ფიზიკურ და ყოველდღიურ შრომას უკავშირდება, რაც ამცირებს დისტანციისა და სხვა რეგულაციების დაცვის შესაძლებლობას. ამასთან, ქვეყნის მასშტაბით გამკაცრებულმა პირობებმა და ჩაკეტვის ზომებმა იმოქმედა საკვების ხელმისაწვდომობაზე (Burton-Jeangros, და სხვ., 2020).

ყოველივე ამის მიუხედავად, სახელმწიფო სტრატეგია არ არის ცალკეულად მორგებულად უმცირესობათა ჯგუფებზე და პანდემიასთან ბრძოლა საერთაშორისო კონტექსტისა და ქვეყნის ზოგადი მდგომარეობით მიმდინარეობს. თუმცა, შვეიცარიული არასამთავრობო ორგანიზაციები, რომლებიც ჩართულნი არიან ჯანდაცვის სფეროშიც, ადაპტირდნენ არსებული სიტუაციის შესაბამისად და დაიწყეს მუშაობა ისეთ საკითხებზე, როგორებიცაა:

- ჯანდაცვის სამინისტროების, ადგილობრივი საავადმყოფოებისა და კლინიკების მხარდაჭერა სამედიცინო პერსონალის ტრენინგებითა და დამცავი ღონისძიებების გავლით;
 - ლტოლვილთა ბანაკების გამოკვება (საცხოვრებელი პირობები, ჯანმრთელობის მდგომარეობა) და სანიტარული და სამედიცინო საშუალებების გაუმჯობესება;
 - მაღალი რისკის ქვეშ მყოფი ჯგუფების (მათ შორს იმ უმცირესობათა წარმომადგენლების, რომლებსაც არ გააჩნიათ საბუთები) დაცვა და დაზარალებულთა ფსიქოლოგიური მხარდაჭერა (Government of Switzerland, 2020)
- კორონა ვირუსის პანდემიის ფონზე გაერთიანებულ სამეფოში შემუშავდა ახალი სტრატეგია, რომელიც უმცირესობებისათვის ფონდების მოძიებაზე კონცენტრირდებოდა. 2020-2022 წლების სტრატეგიის მიხედვით, ქვეყანაში თანასწორობის უზრუნველსაყოფად შემუშავებული სამოქმედო გეგმა შემდეგ ძირითად საქმიანობაზე ფოკუსირდა:
- *გაძლიერება*- არასამთავრობო ორგანიზაციებისა და სხვადასხვა კომპანიის ხელშეწყობა, რომლებიც უზრუნველყოფენ ეთნიკური და რელიგიური უმცირესობების დასაქმების საკითხებს;
 - *თანამშრომლობა*- სახელმწიფო და კერძო სექტორის ერთობლივი მუშაობა უმცირესობათა ინტერესების დაცვის სტრატეგიების შესახებ;
 - *გავრცელება*- კვლევითი ნაშრომების, თანასწორობის ინიციატივებისა და მრავალფეროვნების მნიშვნელობის შესახებ არსებული კამპანიების გავრცელება სოციალური ქსელისა და ბიულეტენების საშუალებით;
 - *მონაწილეობა*- დისკუსიებში, დებატებში, პანდემიის ფონზე მისაღებულ გადაწყვეტილებების შემუშავებაში ეთნიკური და ეროვნული უმცირესობათა წარმომადგენლების მაქსიმალური ჩართულობა;
 - *ხელშეწყობა*- რასათა თანასწორობის შესახებ ყოველწლიური ლექციების ხელშეწყობა. (Diversity UK).

ამას გარდა, საზოგადოებრივი ჯანდაცვის ორგანიზაციის ხელშეწყობით ჩატარდა მიმოხილვა COVID-19-ის რისკებისა და მისი შედეგების შესახებ. მათ შორის გამოკვლეულ იქნა

ეთნიკური უმცირესობების, ვირუსის შემთხვევებისა და ჯანმრთელობის მდგომარეობის შედეგების კავშირები (United Nations-Human Rights, 2020). ყოველივე ამის მიუხედავად, პანდემიის პირობებში მაინც საგანგაშოდ შესამჩნევია უთანასწორობა ადგილობრივ და ეთნიკურ თუ ეროვნულ უმცირესობებს შორის. კერძოდ: ინდიელები და აფრიკელები უფრო მაღალი რისკის ქვეშ იყვნენ მათი საცხოვრებელი, სამუშაო პირობებისა და ჯანდაცვის სერვისებზე ნაკლებად წვდომის შესაძლებლობის გამო. პაკისტანის, ბანგლადეშისა და კარიბის ზღვის ჯგუფის წარმომადგენლებს ნაკლებად უტარდებოდათ ტესტირება და შესაბამისად, ნაკლებად მოწმდებოდა მათი ჯანმრთელობის მდგომარეობა. ეთნიკური და ეროვნული უმცირესობების მაღალი რისკი დაკავშირებულია მათ საცხოვრებელ და სამუშაო პირობებთან (ძირითადად მუშაობენ დაბალანაზღაურებად სამსახურებში), ჯანმრთელობის სერვისების არათანაბარ წვდომასთან, ნაკლებ განათლებასთან და სხვ. (The OpenSAFELY Collaborative, 2020).

არსებული მრავალი ბარიერის მიუხედავად, რომლებიც პანდემიის პერიოდში ეთნიკურ უმცირესობათა ჯგუფებისათვის წარმოიშვა, ერთადერთი რაც გერმანიაში მათი უფლებების დასაცავად გაკეთდა, არის ენობრივი ბარიერის აღმოფხვრის სტრატეგია. კერძოდ:

➤ სერვისის ნომერი, რომელიც მნიშვნელოვანია სიმპტომების ან/და ინფექციის გაუარესების შემთხვევაში ექიმთან დასაკავშირებლად, მარტიდან გერმანულის გარდა ხელმისაწვდომია ინგლისურს, რუსულ, თურქულ და არაბულ ენებზე;

➤ ხოლო ვაქცინაციის აუცილებლობისა და მისი სარგებლიანობის კამპანიის შესახებ საინფორმაციო მასალა 10 უცხო ენაზეა ნათარგმნი და ხელმისაწვდომია ნებისმიერი ადამიანისათვის (Thurau, 2021).

იმის მიუხედავად, რომ ქვეყანაში ენობრივი ბარიერების აღმოფხვრაზე მიდის მუშაობა, ჯანმრთელობის დაცვისა და ვაქცინაციის მიღებისაკენ ძირითადად ის ადამიანები იხრებიან, რომლებიც მთავრობისადმი ნდობით არიან აღჭურვილნი (უმეტესად კვლავ გერმანელები და არა ეთნიკური ან/და ეროვნული უმცირესობები), შესაბამისად გადაჭრით იმის თქმა, რომ ქვეყანა პანდემიის დროს განსაკუთრებულ ყურადღებას უთმობს უმცირესობებს და ზრუნავს მათი ჯანმრთელობის მდგომარეობაზე შეუძლებელია (Soine, Kriegel, & Dollmann, 2020).

მართალია ესტონეთში აქტიურად მიმდინარეობდა პანდემიასთან ბრძოლა, თუმცა უმცირესობებისათვის მნიშვნელოვანი ღონისძიებები საკმაოდ გვიან გატარდა. კერძოდ (Instytut Europy Środkowej, 2021):

➤ ესტონეთის ჯანმრთელობის დაზღვევის ფონდმა დაფარა მკურნალობის ხარჯები და COVID-19 ტესტები იმ ადამიანებისთვის, რომლებიც არ იყვნენ ჩართული ჯანმრთელობის სახელმწიფო დაზღვევის სისტემაში. შესაბამისად, იმ ადამიანებისათვის, ვისაც არ ჰქონდა შესაბამისი საბუთი ან ვერ უზრუნველყოფდა პირადად სამედიცინო ხარჯებს, თამამად აკითხავდა ჯანდაცვის დაწესებულებას და იღებდა შესაბამის მკურნალობას

➤ ინფორმაციის ხელმისაწვდომობის შესაძლებლობა ეროვნული და ეთნიკური უმცირესობების წევრებისა და უმრავლესობისთვის მსგავსი იყო, რადგან საგანგებო მდგომარეობის პირველი დღეებიდან მნიშვნელოვანი ინფორმაცია საზოგადოებაში სხვადასხვა სამაუწყებლო არხის მეშვეობით ვრცელდებოდა ესტონურ, რუსულ და ინგლისურ ენებზე.

➤ სხვადასხვა დეპარტამენტებიდან და სამინისტროებიდან დახმარება გაუწიეს რუსულენოვან სპეციალისტებს რამაც თავის მხრივ, ხელი შეუწყო პანდემიის დროს ქვეყანაში ყველაზე დიდი ეროვნული უმცირესობათა წარმომადგენლების მობილიზებასა და საჭირო ღონისძიებებში ჩართვას.

საქართველოს კანონმდებლობა და პრაქტიკა პანდემიის პერიოდში

პანდემიით გამოწვეული კრიზისის დროს მნიშვნელოვან საკითხად განისაზღვრა ეთნიკურ, რელიგიურ თუ სექსუალურ უმცირესობათა წარმომადგენლებთან კომუნიკაცია/თანამშრომლობა, რაც მიზანიმართული იყო მათთვის ინფორმაციისა და ძირითად საარსებო საშუალებებზე ხელმისაწვდომობის უზრუნველსაყოფად, ამასთან, პანდემიით

წამოჭრილი სოციალურ-ეკონომიკური ზიანის შემსუბუქებისა და სოციალური უფლებების დაცვის მიზნით. სასიცოცხლოდ მნიშვნელოვან საარსებო საშუალებებზე ხელმისაწვდომობის უზრუნველსაყოფად, საერთაშორისო ორგანიზაციებთან, ადგილობრივ მუნიციპალიტეტთან, კერძო სექტორებთან და საქართველოს წითელი ჯვრის საზოგადოებასთან პარტნიორობით, დედაქალაქსა და რეგიონებში მასშტაბურად ხორციელდებოდა მხარდამჭერი ხასიათის კამპანიები, რომლებშიც განსაკუთრებული ყურადღება მახვილდებოდა უმცირესობების, მათ შორის ბომათა თემების, იძულებით გადაადგილებულ პირების და დევნილთა ჩასახლების, ეთნიკურ უმცირესობებისა და ლგბტქი+ თემის საკითხებზე. აღსანიშნავია, რომ მხარდამჭერის პროცესში მონაწილეობდნენ სათემო ორგანიზაციებიც (საქართველოს მთავრობა, 2020).

COVID19-ით გამოწვეულმა პანდემიამ რწმენისა და რელიგიის თავისუფლების დაცვის სფეროში აწ უკვე არსებული არა ერთი სისტემური პრობლემა უფრო მკვეთრად წარმოაჩინა. სახელმწიფომ ვერ უზრუნველყო რელიგიისა და რწმენის თავისუფლების დაცვა ყველა თემისათვის, უგულვებელყო რელიგიურ გაერთიანებებს შორის თანასწორობა და რელიგიისა და სახელმწიფოს ურთიერთდამოუკიდებლობა. კრიზისის ფონზე იმატა სიძულვილის ენამაც, რაც განსაკუთრებით მწვავედ ეთნიკურად აზერბაიჯანელი და მუსლიმი მოსახლეობის მიმართ გამოიკვეთა. საანგარიშო პერიოდი საყურადღებო აღმოჩნდა მართლმადიდებელი ეკლესიის სასულიერო პირების ანტისემიტური განცხადებების კუთხითაც (თარხნიშვილი, 2021).

მაგალითად, 2020 წლის 17 აპრილიდან 27 აპრილამდე საქართველოში აკრძალული იყო ავტომობილებით გადაადგილება. თუმცა, ამის მიუხედავად, მართლმადიდებელი ეკლესიის საპატრიარქომ მტკიცედ განაცხადა, რომ ეკლესიის ყველა წარმომადგენელს ჰქონდა ავტომობილით გადაადგილების სრული უფლება. სხვა რელიგიური ორგანიზაციების სასულიერო პირებისთვის მთავრობას მსგავსი შეღავათი არ გამოუცხადებია. მათ რამდენიმედღიანი ძალისხმევა დასჭირდათ, რომ ინდივიდუალურად მოეპოვებინათ ლიმიტირებული რაოდენობის ავტომობილით გადაადგილების სპეციალური საშუალებები (თარხნიშვილი, 2021).

ფონდი „ღია საზოგადოება საქართველოს“ და სოციალური კვლევისა და ანალიზის ინსტიტუტის თანამშრომლობით 2019 წელს ჩატარებულმა და გამოცემულმა კვლევამ გამოკვეთა, რომ საქართველოს მოსახლეობის მნიშვნელოვნად დიდ წილს კვლავა მწვავედ უდგას ქვეყნის ცხოვრებაში ინტეგრირების საკითხი. კონკრეტულად, გამოკვეთილია ეთნიკური უმცირესობების წარმომადგენლების მდგომარეობა, განსაკუთრებით მათი, ვინც ვერ ფლობს ქართულ ენას, რის გამოც ვერ ახერხებს არჩევით ორგანოებში, პოლიტიკურ ცხოვრებასა და სამთავრობო უწყებებში სრულფასოვან ჩართულობასა და ქვეყანაში მიმდინარე მნიშვნელოვანი მოვლენების შესახებ დეტალური ინფორმაციის მიღებას. კვლევაში ასევე ნათქვამია, რომ საქართველოში განვითარებული პროცესების შესახებ ინფორმაციას თითქმის ყოველთვის იღებს ეთნიკურად სომეხი მოქალაქეების მხოლოდ 21,4%, ხოლო აზერბაიჯანელების - 13,7% (ღია საზოგადოების ფონდი, 2019).

პანდემიის გავრცელებასთან ერთად, რა თქმა უნდა, გაიზარდა და კიდევ უფრო მნიშვნელოვანი გახდა ეთნიკური უმცირესობების ბარიერები. პანდემიის შესახებ ინფორმაცია ძირითადად საინფორმაციო მაუწყებლობიდან და სოციალური ქსლებიდან ვრცელდებოდა. საინტერესოა, რომ ეთნიკურ უმცირესობათა ენაზე პირველი საინფორმაციო გამოშვება 2020 წლის მარტში გაშუქდა, მხოლოდ მას მერე, რაც შიდა გავრცელების ფაქტი უკვე იყო გამოკვეთილი ეთნიკურად სომეხებითა და აზერბაიჯანელებით მჭიდროდ დასახლებულ რეგიონებში. სწორედ ამ დღიდან დაწყებული თითქმის ყოველდღე საინფორმაციო გამოშვება „მოამბეში“ გადიოდა რამდენიმე წუთიანი რეპორტაჟი სომხურ და აზერბაიჯანულ ენებზე. აღნიშნული რეპორტაჟები მიმოიხილავდა მხოლოდ კონკრეტულად და ლაკონურად მოკლე ინფორმაციას თავდაპირველად მარნეულსა და ბოლნისში საგანგებო მდგომარეობის გამოცხადების და ეპიდსიტუაციის შესახებ. მოგვიანებით კი, მას შემდეგ, რაც მთელი ქვეყნის მასშტაბით გამოცხადდა საგანგებო მდგომარეობა და შესაბამისად დაწესდა საგანგებო მდგომარეობის შესაბამისი შეზღუდვები, სომხურენოვან და აზერბაიჯანულენოვან მოსახლეობას მიეწოდა განახლებული ინფორმაცია (ქავთარაძე, 2020).

პრობლემა გარდა გვიან გაცემული ინფორმაციისა იყო თავად ამ ინფორმაციის სიმცირე და არადეტალურობაც. ინფორმაცია მოსახლეობას მიეწოდებოდა ძირითადად ქვეყანაში ეპიდეოლოგიის სტატისტიკურ მონაცემებზე, გადაადგილება/მგზავრობასა და შეკრებაზე, ასევე ეკონომიკურ საქმიანობაზე დადგენილ შეზღუდვებზე, სწავლების პროცესის შეწყვეტაზე, საგანგებო ფორმით გაგრძელებაზე და ა.შ. თუმცა, ეს ყოველივე მოწოდებული იყო მხოლოდ და მხოლოდ განცხადებების სახით და მას არ ერთვოდა შესაბამისი ვიზუალური მასალა, რაც თითოეული ადამიანისათვის ინფორმაციას უკეთ აღსაქმელსა და უფრო საინტერესოს ხდის. ყოველივე ამის გარდა, მას შემდეგ რაც მარნეულში დაფიქსირდა ცალკეული შემთხვევა და ქალაქი ჩაიკეტა, სოციალურ ქსელში გავრცელდა ეთნიკური უმცირესობებისადმი დამამცირებელი, ცინიკური, დისკრიმინაციული გამონათქვამები, რამაც კიდევ უფრო მეტად გამოკვეთა არსებული უთანასწორობა საზოგადოებას შორის (ქავთარაძე, 2020).

ქვეყანაში შექმნილი ეპიდემიოლოგიური მდგომარეობის გამო, შერიგებისა და სამოქალაქო თანასწორობის საკითხებში სახელმწიფო მინისტრის აპარატის ინიციატივით, ეთნიკური და ეროვნული უმცირესობების წარმომადგენელებისათვის მშობლიურ ენებზე კორონავირუსთან დაკავშირებული აუცილებელ ინფორმაციაზე წვდომის ხელშეწყობის მიზნით, ქვეყანაში დაიწყო საინფორმაციო კამპანია. ეთნიკური და ეროვნული უმცირესობების წარმომადგენელთა სამომავლო ოპერატიული ინფორმირების მიზნით, სახელმწიფო მინისტრის აპარატის ინიციატივით, ეთნიკური უმცირესობებისთვის მშობლიურ ენებზე გამზადდა და გავრცელდება საინფორმაციო ბროშურები ქვეყანაში დაწესებული უახლესი ღონისძიებებისა და კორონავირუსთან დაკავშირებით ხშირად დასმული შეკითხვების შესახებ. 100 000-მდე ბროშურა სამცხე-ჯავახეთის, კახეთისა და ქვემო-ქართლის ეთნიკური უმცირესობების წარმომადგენლებით მჭიდროდ დასახლებულ, მუნიციპალური ცენტრებიდან დაშორებულ იმ სოფლებში გავრცელდება, სადაც ელექტრონული გზებით საჭირო ინფორმაციის მიღებაზე წვდომა ჯერ კიდევ პრობლემატურია. კამპანიის ფარგლებში მასალების გავრცელებას ხელს უწყობდნენ წარმომადგენლები ადგილობრივი თვითმმართველობებიდან კარდაკარ სიარულის პრინციპით (პირველი არხი, 2020).

საქართველოს მთავრობამ უზრუნველყო შემდეგი პრევენციული მექანიზმების გამხორციელება. კერძოდ: ამოქმედდა სამთავრობო საინფორმაციო ვებ-გვერდი StopCov.ge ექვს ენაზე [ქართული, აფხაზური, ოსური, სომხური აზერბაიჯანული, ინგლისური], სადაც დეტალურად ხდებოდა განახლებული ინფორმაციის განთავსება კორონავირუსთან დაკავშირებულ თითოეულ საკითხზე; ამოქმედდა სამთავრობო საინფორმაციო სპეციალური ცხელი ხაზი 144, რომლის მეშვეობითაც მოსახლეობას, მათ შორის სომხურ და აზერბაიჯანულ ენებზე აქვთ შესაძლებლობა მიიღონ სათანადო კონსულტაცია; სახელმწიფო მინისტრის აპარატმა ეტაპობრივად დაიწყო ეთნიკური უმცირესობების წარმომადგენელი მოსახლეობის ინფორმირება. დაიწყო აქტიური და ფართო მასშტაბიანი საინფორმაციო/ცნობიერების ამაღლების კამპანია COVID 19-ის გავრცელების პრევენციის ზომებზე, დაწესებულ რეგულაციებზე და შეზღუდვებზე, შეღავათებსა და კომპენსაციებზე; მომზადდა და ეთნიკური უმცირესობების წარმომადგენელთა მშობლიურ ენებზე ითარგმნა საინფორმაციო მასალები ვირუსის პრევენციასთან დაკავშირებით და სხვა მნიშვნელოვან საკითხებზე, მათ შორის: ჰიგიენის დაცვის წესებზე, კარანტინის წესებზე, ანტიკრიზისული გეგმაზე, კოვიდ პანდემიის მართვასა და სხვა აქტუალური საკითხებზე (შერიგებისა და სამოქალაქო თანასწორობის საკითხებში საქართველოს სახელმწიფო მინისტრის აპარატი, 2021).

სოციალური მუშაობა და ეთნიკური უმცირესობები

რასობრივი და ეთნიკური უმცირესობები განსხვავებული სოციალურ-ეკონომიკური მდგომარეობას წინაშე არიან მთელ მსოფლიოში. ამერიკის ფსიქოლოგთა ასოციაციის (APA) მიხედვით, არსებობს კავშირი სოციალურ-ეკონომიკურ სტატუსს, რასასა და ეთნიკურ კუთვნილებას შორის. რასობრივი და ეთნიკური ნიშნით დისკრიმინაცია და მარგინალიზაცია აფერხებს რასობრივი და ეთნიკური უმცირესობების მობილობას, რომლებიც ცდილობენ თავი დააღწიონ სიღარიბეს. დაუცველ თემებს აქვთ:

- დაბალი ეკონომიკური განვითარება;
- ჯანმრთელობის ცუდი პირობები;
- განათლების დაბალი დონე (Social Work License Map, 2016).

სოციალური მუშაკები ეხმარებიან უმცირესობათა ჯგუფებს, მიიღონ რესურსები, რომლებიც საჭიროა განვითარებისთვის. ისინი მუშაობენ რისკის ქვეშ მყოფ პირებთან, ჯგუფებთან და ოჯახებთან. მათ შეუძლიათ უზრუნველყონ სამედიცინო კონსულტაციის მხარდაჭერა. მათ ასევე შეუძლიათ მონაწილეობა მიიღონ უმცირესობების მოსახლეობის ადვოკატირებაში, უზრუნველყონ რეკომენდაციები სოციალური ცვლილებების განსახორციელებლად (Social Work License Map, 2016).

ტერმინი „ეთნიკურად მგრძობიარე სოციალური სამუშაო პრაქტიკა“ სოციალურმა მუშაკებმა გამოიყენეს, როდესაც ზოგადი პრაქტიკა, რომელიც ითვალისწინებს ეთნიკური უმცირესობების ჯგუფის წევრობის ჭრილში სოციალურ ფუნქციონირებას. ლონგრესი (1991) ვარაუდობს, რომ "ეთნიკური მგრძობიარე მოდელები" ხაზს უსვამენ კულტურულ ნორმებში არსებულ განსხვავებებს (Schlesinger & Devore, 1995).

სოციალური მუშაკები ყოველდღიურად ხვდებიან სხვადასხვა პრობლემას - ყველა სხვადასხვა ტიპის ადამიანს სჭირდება დახმარება და მხარდაჭერა. საზოგადოების წევრების კეთილდღეობის გაუმჯობესება ნიშნავს, რომ სოციალურ მუშაკებს უნდა შეეძლოთ ურთიერთობის უნარი სხვადასხვა წარმოშობის ადამიანებთან, განსხვავებული ეკონომიკური სტატუსით და უამრავი რელიგიური მრწამსით. კულტურული კომპეტენცია არის უმაღლესი სოციალური მუშაობის ქვაკუთხედი. იყო კულტურულად კომპეტენტური ნიშნავს, რომ გესმოდეს „კონკრეტული ადამიანებისა და ოჯახების სპეციფიკური კულტურული, ენობრივი, სოციალური და ეკონომიკური ნიუანსი“. სოციალურ მუშაკებს აქვთ უნიკალური უნარი გაიგონ როგორც სირთულეები, რომლებსაც აწყდებიან ადამიანთა სხვადასხვა ჯგუფები და იკვლიონ თუ რა შეიძლება გამოიწვიოს ამ უთანასწორობამ მთელი საზოგადოებისათვის და როგორ შეიძლება აღნიშნულს გამოსწორება. კულტურულად კომპეტენტური სოციალურ მუშაკებს სასიცოცხლოდ მნიშვნელოვანი როლი აკისრიათ საზოგადოების და იმ ადამიანების კეთილდღეობისთვის, რომლებსაც ემსახურებიან. კულტურული კომპეტენცია არის სოციალური მუშაობის ფასდაუდებელი ასპექტი (The Network For Social Work Managment, 2015).

სოციალურ მუშაკებს უნდა გააჩნდეთ სათანადო ცოდნა, რომელიც გავლენას ახდენს იმაზე, თუ როგორ ახორციელებს სოციალური მუშაკი ბენეფიციარებთან მუშაობას. ეს ასევე მნიშვნელოვანია თავად ბენეფიციარისთვის, რადგან მათ სოციალური მუშაკისაგან სჭირდებათ რეკომენდაცია სერვისებისა და რესურსების შესახებ, რომლებიც შეესაბამება მათ საჭიროებებს (Yeshiva University, 2021).

სოციალური მუშაკებისთვის მნიშვნელოვანია, ხელი შეუწყონ პოლიტიკასა და კანონმდებლობას, რომელიც დააკმაყოფილებს მათი ბენეფიციარის საჭიროებებს. მათი მიზანი უნდა იყოს ეთნიკურ უმცირესობათა ჯგუფის გაძლიერება და საზოგადოებაში ინტეგრაციის მაქსიმალური ხელშეწყობა. სოციალურმა მუშაკმა უნდა გააცნობიეროს, რომ ის, რასაც აფასებენ და რისი მიღწევაც სურთ, შესაძლოა არ ემთხვეოდეს საზოგადოების ზოგად სურვილებს. სხვებთან კომუნიკაციის გარეშე, სოციალურ მუშაკმა შესაძლებელია არასწორად გაიგოს, თუ როგორ მოქმედებენ სოციალური საკითხები ან პოლიტიკა მათი ბენეფიციარის ცხოვრებაზე. ფართო (მაკრო) დონეზე, სოციალურმა მუშაკმა უნდა იმუშაოს უფრო სამართლიანი სამყაროს შესაქმნელად, რის გამოც მრავალფეროვნების გაგება და კომპეტენციისა და ცოდნის განვითარება ძალიან მნიშვნელოვანია (Yeshiva University, 2021).

სოციალურ მუშაკებს ესმით, რომ მრავალფეროვნება გადამწყვეტია იდენტობის ფორმირებისთვის. მრავალფეროვნება მრავლისმთქმელია და მოიცავს რასას, შეზღუდულ შესაძლებლობას, კლასს, ეკონომიკურ სტატუსს, ასაკს, სექსუალობას, სქესს (ტრანსგენდერის ჩათვლით), რწმენასა და სხვა მახასიათებლებს. სწორედ მრავალი მახასიათებლისა და კულტურული კომპეტენციის გამო, სოციალური მუშაკები ყველაზე უკეთ იგებენ ეთნიკურ

უმცირესობათა პრობლემებს, ესმით მათი საჭიროებების მნიშვნელობა და ინდივიდუალურ თუ საზოგადოებრივ დონეზე ცდილობენ უმცირესობათა ცხოვრების გაუმჯობესებისათვის ივექტური ცვლილებების წარმართვას (The Network For Social Work Management, 2015).

სოციალური მუშაობა COVID-19 პანდემიის დროს

სოციალური სამუშაოს პროფესიონალების მიზნები საგანგებო სიტუაციებში, ჰერეროს (2012) მიხედვით არის:

- ინფორმაციის მიწოდება თითოეული სოციალური ჯგუფისათვის მათი უფლებებისა და შესაძლებლობების შესახებ. ამასთან, ამ ჯგუფების მოტივირება, რათა არ აყვნენ პანიკას და მაქსიმალურად ეცადონ გამოიყენონ მათი ყოველი შესაძლებლობა და მარტივად გაუმკლავდნენ საგანგებო მდგომარეობას;

- საგანგებო მდგომარეობის დროს ადამიანთა დახმარება, თუ როგორ მართონ გრძნობები და ემოციები, როგორ შეძლონ პრობლემების გადაჭრა ახალ ვითარებაზე მორგებული გზებით და როგორ იფიქრონ არსებულ ვითარებაზე შედარებით პოზიტიურად. საჭიროების შემთხვევაში ფსიქოლოგებთან თანამშრომლობა, რომლებიც ბენეფიციარებს დაეხმარებიან მათი ფსიქოლოგიური წონასწორობის აღდგენა/შენარჩუნებაში;

- კრიზისში მყოფ ადამიანებს შორის კომუნიკაციის დამყარება ან/და ხელშეწყობა. თითოეული აქტივობის ბენეფიციარებთან ერთად დამუშავება, რათა მათ შეძლონ არ დაკარგონ აქტიური ცხოვრების ხალისი და მაქსიმალურად იყვნენ ჩართულნი სხვადასხვა აქტივობებში;

- საჭიროების შემთხვევაში მათი უფლებების დაცვაზე ზრუნვა, სხვადასხვა სისტემებთან დაკავშირება და თანამშრომელი ორგანიზაციებისა თუ კომპანიების მეშვეობით ბენეფიციართა სოციალურ-ეკონომიკური საკითხების სირთულეების აღმოფხვრა (Nova Scotia College Of Social Workers, 2020).

პანდემიის პარალელურად სოციალური მუშაკების მიერ ტექნოლოგიების გამოყენებამ შექმნა ბენეფიციარებთან ურთიერთობისა და კომუნიკაციის ახალი გზები, რაც აჩენს ფუნდამენტურად ახალ კითხვებს სოციალური მუშაკისა და ბენეფიციარის ურთიერთობის მნიშვნელობის შესახებ. გარდა ამისა, სოციალური მუშაკები იყენებენ ტექნოლოგიების სხვადასხვა ფორმებს ინფორმაციის წვდომის, შეგროვებისა და სათანადოდ სამართავად. სოციალური მუშაკები იყენებენ ტექნოლოგიას კრეატიული გზებით სოციალური სამართლიანობის მძიმე საკითხების გადასაჭრელად, თემების ორგანიზებისთვის, ორგანიზაციების ადმინისტრირებისა და სოციალური პოლიტიკის შესამუშავებლად. სოციალური მუშაკები ასევე იკვლევენ და ავითარებენ ახალ ტექნოლოგიებს პრაქტიკისთვის და ავრცელებენ მათ კოლეგებთან ერთად (Nova Scotia College Of Social Workers, 2020).

ძალიან ცოტაა ის დოკუმენტირებული პრაქტიკა, რომელიც გამოიყენეს სოციალურმა მუშაკებმა პანდემიის დროს მარგინალიზებული ჯგუფების გამოწვევების საპასუხოდ. ხოლო ის რამდენიმე დოკუმენტირებული სტრატეგია მოიცავს, მაგალითად, სექტორთაშორისი თანამშრომლობას, რომელიც სოციალურ მუშაკებს ეხმარება სათანადო გადაწყვეტილებების მიღებაში საზოგადოებრივი ჯანდაცვის კრიზისების დროს და არსებული საზოგადოების რესურსებისა და აქტივების გამოყენებაში, ასევე გადაწყვეტილებების მიწოდებას, რომლებიც ითვალისწინებს ადგილობრივ კონტექსტს და პროცესებს. ასევე აღსანიშნავია, რომ ჩაკეტვის რეგულაციებისა და სოციალური დისტანციის გავლენამ მნიშვნელოვანი საფრთხე შეუქმნა ურთიერთობებზე დაფუძნებულ უნარებს, რომლებსაც სოციალური მუშაობა ტრადიციულად ეყრდნობა. თუმცა, როცა ბიუროკრატია მცირდება, ასევე ჩნდება მუშაობის უფრო ეფექტური გზები, შესაბამისად სოციალურმა მუშაკებმა შეძლეს და ეთნიკური უმცირესობების დახმარება დაიწყეს ონლაინ პლატფორმების მეშვეობით, რითაც ვრცელდებოდა ინფორმაცია მათ მშობლიურ ენაზე, ასევე იყო დეტალური ინფორმაცია იმ დახმარებების შესახებ, რომელთა მიღებაც მათ შეეძლოთ (Nouman, 2021).

გარდა ონლაინ პლატფორმებისა და ღონისძიებებისა, სოციალურ მუშაკებს არც სოფლად მცხოვრები ეთნიკური უმცირესობები დავიწყებით, რომლებიც ნაკლებად არიან ჩართულნი სოციალურ ქსელში და შესაბამისად, ნაკლებად აქვთ ინფორმაცია სხვადასხვა დახმარების შესახებ. შეიქმნა განსაკუთრებული მობილური ჯგუფები, რომლებმაც გაიარეს გადამზადების ტრენინგები, რათა ადგილზე მისვლით დახმარებოდნენ ბენეფიციარებს. მობილური ჯგუფები ძირითადად განაწილდნენ ისეთ სოფლებში, სადაც მეტია ეთნიკურ უმცირესობათა წილი, ნაკლებადაა წვდომა ინტერნეტთან ან მოსახლეობის უმეტეს ნაწილს ხანდაზმულები შეადგენენ და მშობლიურის გარდა არ იცოდნენ სხვა ენა, რის გამოც ვერ ახერხებენ საჭირო ინფორმაციის გაცნობას. აღნიშნული ჯგუფების მთავარი მოვალეობას ბინაზე ვიზიტით ოჯახებისათვის საჭირო ინფორმაციის მიწოდება, აცრის მნიშვნელობაზე ფაქტების გაცნობა და საჭიროების შემთხვევაში სამედიცინო დაწესებულებებში ბენეფიციართა გადამისამართება წარმოადგენს. მართალია, პანდემიის შედეგები იმდენად მწვავეა, რომ გაწყული დახმარებები ნაკლებად ჩანს, თუმცა სოციალური მუშაკების ამ წამოწყების მეშვეობით საკმაოდ ბევრმა ადამიანმა გაიგო დეტალური ინფორმაცია არსებული ვითარებისა და საჭირო ზომების შესახებ (Nouman, 2021).

დასკვნა, რეკომენდაციები

საქართველოში კოვიდ პანდემიის დაწყებიდან დღემდე, სახელმწიფო და არასამთავრობო სექტორის მიერ სხვადასხვა აქტივობა და პროგრამა შემუშავდა, რომლებიც ხელს უწყობდა ეთნიკური უმცირესობების ინფორმაციური ვაკუუმის ბარიერების რღვევას, მათი უფლებების დაცვას სხვადასხვა სფეროში და უფლებებზე დაფუძნებული მომსახურებების სამართლიანად უზრუნველყოფას. უნდა აღინიშნოს, რომ თავდაპირველად, რთული იყო შექმნილ ფორსმაჟორში სოციალური სამართლიანობის მაქსიმალური დაცვა არამხოლოდ ეთნიკურ უმცირესობებში, არამედ, ზოგადად, ადგილობრივ მოსახლეობაში, რადგან პანდემიამ ერთნაირად დააზარალა ქვეყნის სრული მოსახლეობა და საჭირო გახდა დაუყოვნებელი სტრატეგიული გეგმის შემუშავება და მიზანმიმართული, ეფექტური ღონისძიებების გატარება, რომლებიც შეამსუბუქებდა მოსახლეობის მდგომარეობას. ცხადია, ეს სტრატეგიები უნდა ყოფილიყო მდგრადი და ყველა მოწყვლად ჯგუფზე მაქსიმალურად მორგებული. აღსანიშნავია, რომ სახელმწიფოს მხრიდან ეთნიკური უმცირესობების მიმართ წარმოქმნილ თითოეულ რისკსა და პრობლემაზე მოხდა დროული, თანაბარი და რელევანტური ჩარევა.

პანდემიამ თითოეულ ქვეყანაში კიდევ უფრო მეტად გამოკვეთა სოციალური უთანასწორობა და უმცირესობათა ჯგუფების შედარებით რთული სიტუაცია. მათი სოციალურ-ეკონომიკური მდგომარეობისა და ისედაც რთული სამუშაო პირობების გამო (ქვეყნებში უმცირესობათა ჯგუფები ძირითადად ყოველდღიურ ანაზღაურებაზე არიან დამოკიდებულნი, რაც რთულ სამუშაო პირობებთანაა დაკავშირებული) პანდემიამ და ახალმა შეზღუდვებმა გაამძაფრა მათი ჯანმრთელობის მდგომარეობაც და კიდევ უფრო რთულად ხელმისაწვდომი გახდა სხვადასხვა საჭირო ინფორმაცია თუ რესურსი.

მსოფლიოსა და ადგილობრივ კანონმდებლობაში ეთნიკური და ეროვნული უმცირესობების მდგომარეობის გაუმჯობესების მიზნით გაკრვეული ღონისძიებები გატარდა, რომლებიც ძირითად აქცენტს ენობრივი ბარიერის მოხსნაზე, ინფორმაციის ხელმისაწვდომობასა და თითოეული ადამიანის ჯანმრთელობის სრულფასოვან დაცვაზე აკეთებს. ეთნიკური უმცირესობების დახმარების საკითხში ერთ-ერთი მთავარი როლი სოციალურ მუშაობას უჭირავს, რადგან სწორედ სოციალური მუშაკები არიან ის ადამიანები, რომლებიც პანდემიის პირობებშიც კი ბინაზე ვიზიტით ცდილობენ დაიცვან ადამიანთა უფლებები, გააცნონ საჭირო ინფორმაცია და გააუმჯობესონ მათი სოციალურ-ეკონომიკური მდგომარეობა, რათა ეთნიკურმა უმცირესობებმა არ დაკარგონ ქვეყნებში ინტეგრირების ის დონე, რომელსაც მათ პანდემიამდე მიაღწიეს.

განალიზებული მასალის საფუძველზე ცალსახად გამოიკვეთა, რომ საერთაშორისო და ადგილობრივმა კანონმდებლობამ დაუყოვნებლივ უნდა იზრუნოს ეთნიკურ უმცირესობათა მდგომარეობის გაუმჯობესებაზე, თუმცა აღსანიშნავია, რომ პანდემიამდე ისედაც არსებობდა მრავალი პრობლემა, რომლებიც ყოველდღიურ საქმიანობაში მივიწყებული იყო. სწორედ

ამიტომ, აუცილებელია წარმოდგენილ საკითხთა განხილვისა და გაანალიზების შემდეგ მეტი ყურადღება დაეთმოს ეთნიკურ უმცირესობათა პრობლემებს, დაიწყოს ამ პრობლემათა გადაჭრაზე მუშაობა და ნაბიჯ-ნაბიჯ გახდეს შესაძლებელი ამ მოწყვლადი ჯგუფებისათვის სრულფასოვანი, სამართლიანი გარემოს შექმნა.

რეკომენდაციები:

❖ პანდემიისაგან დამოუკიდებლად, უნდა არსებობდეს ეთნიკური უმცირესობათა პრობლემების რეაგირების ცხელი ხაზი, რომლის მეშვეობითაც გარკვეული იქნება ზოგადი და ყოველდღიური პრობლემები და, შესაბამისად, მოხდება მათზე რეაგირება;

❖ მნიშვნელოვანია, რომ სახელმწიფოს მხრიდან დარეგულირდეს საინფორმაციო საშუალებების მიერ (ვებ-გვერდები, საიტები) სიახლეების გავრცელების სავალდებულო მოთხოვნები, რაც გულისხმობს იმას, რომ საჯაროდ განთავსებული ინფორმაციის თარგმნის ფუნქცია ქართული და ინგლისური ენის გარდა, შესაძლებელი იყოს ეთნიკური უმცირესობების მშობლიურ ან მათთვის ყველაზე ნაცნობ ენაზე;

❖ აუცილებელია, რომ ეთნიკური უმცირესობის წარმომადგენლებს პირველადი ჯანდაცვის მომსახურებების ხელმისაწვდომობა ჰქონდეთ მშობლიურ ენაზე. ამაში მოიაზრება, როგორც ჯანდაცვის მუშაკის მომსახურება, ასევე ნებისმიერი საინფორმაციო საკითხის მათთვის ნაცნობ ენაზე მიწოდება;

❖ სასიცოცხლოდ მნიშვნელოვანია, რომ ეთნიკური უმცირესობის წარმომადგენლებისთვის განხორციელდეს საინფორმაციო კამპანიები, რომლებიც მათ გააცნობს საკუთარ უფლებებს, მოვალეობებს, ვალდებულებებსა და არსებულ მომსახურებებს, რომლის ბენეფიტებით სარგებლობაც შეუძლიათ საჭიროებისამებრ;

გამოყენებული ლიტერატურა

- Burton-Jeangros, C., Duvoisin, A., Lachat, S., Consoli, L., Fakhoury, J., & Jackson, Y. (2020). The Impact of the Covid-19 Pandemic and the Lockdown on the Health and Living Conditions of Undocumented Migrants and Migrants Undergoing Legal Status Regularization.
- Centers for Disease Control and Prevention. (2021). COVID-19 Vaccine Equity for Racial and Ethnic Minority Groups.
- Degrie, L., Gastmans, C., Mahieu, L., Casterlé, B. D., & Denier, Y. (2017). How do ethnic minority patients experience the intercultural care encounter in hospitals? A systematic review of qualitative research.
- Diversity UK. (n.d.). About Us.
- DiversityUK. (2019). Diversity in the UK.
- Government of Switzerland. (2020). COVID-19: Switzerland strengthens international cooperation.
- Instytut Europy Środkowej. (2021). Pandemics of social inequalities: status of national and ethnic minorities in Latvia and Estonia.
- Janke, C. (2021). Are minorities more at risk from COVID-19?
- Lally, C. (2020). Impact of COVID-19 on different ethnic minority groups.
- Legal Information Centre for Human Rights. (2009). Minority Rights in Estonia. Legal Information Centre for Human Rights.
- Lopez, L. (2021). Racial and Ethnic Health Disparities Related to COVID-19.
- Ministry for Integration and Gender Equality. (2007). National minorities and minority languages.

- Nouman, H. (2021). Social Work Practice with Ethnic Minorities during the COVID-19 Pandemic: Learning from the Arab Minority in Israel.
- Nova Scotia College of Social Workers. (2020). Social work practice during COVID-19.
- Schlesinger, E. G., & Devore, W. (1995). Ethnic Sensitive Social Work Practice: The State of the Art.
- Social Work License Map. (2016). Resources for Social Workers Working with Racial, Ethnic and Minority Populations.
- Soiné, H., Kriegel, L., & Dollmann, J. (2020). The impact of the COVID-19 pandemic on risk perceptions: differences between ethnic groups in Germany.
- Sweden's national minorities. (2021). Sweden has 5 official national minorities. The law protects their languages and cultures.
- The Network For Social Work Management. (2015). DIVERSITY IN SOCIAL WORK MANAGEMENT AND PRACTICE.
- The OpenSAFELY Collaborative. (2020). Ethnic differences in COVID-19 infection, hospitalisation, and mortality: an OpenSAFELY analysis of 17 million adults in England.
- Thurau, J. (2021). COVID: Poverty a higher risk factor than ethnicity.
- Uberoi, E., & Lees, R. (2020). Ethnic diversity in politics and public life.
- United Nations-Human Rights. (2020). COVID-19 AND MINORITY RIGHTS: OVERVIEW AND PROMISING PRACTICES .
- Waitzberg, R., Davidovitch, N., Leibner, G., Penn, N., & Brammli-Greenberg, S. (2020). Israel's response to the COVID-19 pandemic: tailoring measures for vulnerable cultural minority populations.
- Yeshiva University. (2021). Diversity in Social Work.
- ამირეჯიბი, რ., & გაბუნია, ვ. (2021). საქარუელს უციურესლები: ინტეგრაციის გზაზე არსებულ ბარიერების ნგრევა.
- თარნიშვილი, ნ. (2021). პანდემია, რომელც მძიმედასახა ადმიანის უფლებებზე.
- პირველ არხი. (2020). „კოვიდ19“-თან დკავშირებით ეთნიკური უციურესლების ინფორმირების მორგი კამპანია დიწყო
- საქარუელს მთავრობა. (2020). ადმიანის უფლებების დცვა COVID-19-ით გამწვეულ კრიზისას.
- ტატნაშვილი, ზ., წიქოლოური, გ., საზგლშვილი, შ., მახარბე, თ., & გოგინეიშვილი, ქ. (2021). უფლებებზე დფუნებულ სოციალური მომსახურება.
- ქავთარბე, ლ(2020). ეთნიკური უციურესლების საჭიროებები, საზოგადოებრივი მაწყებელ დ პანდემია.
- ლა საზოგადოების ფნდ. (2019). ეთნიკური უციურესლების წარმომადგენლების პოლტკურ ცხოვრებაში მონაწილეობის კვლევა. თბილსი.
- შერგებისა დ სამოქალქოთანასწორობის საკითხებში საქარუელს სახელმწიფომინისტრის აპარტ. (2021). 2020 წლს საქმიანობის ანგარიში.